

Minister Sprawiedliwości

BRP-I.053.2.2024
Warszawa, 04 lutego 2025 r.

**Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 września 2024 r., znak V.510.119.2023.MK w przedmiocie skarg wierzycieli Getin Noble Bank S. A. w upadłości, poruszających różnego rodzaju problemy związane z aktualną sytuacją tego podmiotu, w szczególności skarg zawierających kwestie odnoszące się do sposobu prowadzenia postępowania po ogłoszeniu upadłości ww. banku, w tym niewłaściwego funkcjonowania Krajowego Rejestru Zadłużonych (dalej: „KRZ”) uprzejmie wyjaśniam, jak poniżej.

Ministerstwo Sprawiedliwości – Biuro Obsługi Restrukturyzacji i Upadłości oraz Pełnomocnika do Spraw Biegłych Sądowych dokonało szczegółowej analizy pod kątem kierunku działań podjętych przez Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych obsługujący Krajowy Rejestr Zadłużonych, w zakresie sygnalizowanych problemów.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Zespół KRZ działający w ramach Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości pozostaje w stałym kontakcie z orzecznikami z 12 dużych i mniejszych ośrodków zorganizowanych jako Zespół Reprezentacji Użytkownika Portalu Sądowego KRZ. Kontakt ten realizowany jest poprzez regularne spotkania, podczas których omawiane są bieżące zagadnienia związane z rozwojem i utrzymaniem systemu.

Orzecznicy służą pracownikom Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości radą oraz wsparciem, a także na bieżąco i w bezpośredni sposób komunikują swoje potrzeby. Okazjonalnie w spotkaniach uczestniczą także przedstawiciele Wykonawcy.

Pragnę zapewnić, że konstruktywna, wysokiej jakości krytyka jest przedstawiana budowniczym systemu na bieżąco i nie pozostaje bez echa.

W kontekście meritum zagadnienia należy wspomnieć, że obecnie w systemie teleinformatycznym KRZ są prowadzone dwa postępowania upadłościowe banków: Idea Bank oraz Getin Noble Bank. Liczba uczestników postępowania Getin Noble Bank obecnie wynosi ponad 35 tys. i jest to największe postępowanie prowadzone w systemie KRZ. Ministerstwo Sprawiedliwości przyznaje, że w funkcjonującym obecnie na produkcji wydaniu 1.13.004 nie istnieją dedykowane funkcjonalności do procedowania zgłoszeń wierzytelności z 10 kategoriami (obecnie system KRZ obsługuje postępowanie wyłącznie do 4 kategorii). Zamawiający w ramach obowiązującej umowy z 25 marca 2020 r. na budowę, utrzymanie i rozwój systemu teleinformatycznego Krajowy Rejestr Zadłużonych zlecił modyfikację wprowadzenia obsługi postępowań banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie uzupełnienia systemu o 10 kategorii specyficznych dla upadłości banków i SKOK-ów – zarówno w zakresie formularza zgłoszeń wierzytelności, jak i przebiegu postępowania upadłościowego, np. obieg listy wierzytelności. Prace w tym zakresie zostaną zakończone w styczniu 2025 r. i obejmą postępowania upadłościowe ww. banków.

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości brak dedykowanych kategorii absolutnie nie blokował możliwości realizacji postępowania upadłościowego Getin Noble Bank. Realizacja postępowania była możliwa z wykorzystaniem innych, bogatych funkcjonalności systemu KRZ.

Po ogłoszeniu upadłości Getin Noble Bank Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości przygotował i opublikował na Portalu Publicznym KRZ (w zakładce „Instrukcje”) – *Instrukcję zgłaszania wierzytelności bankowych z zastosowaniem* istniejącego formularza. Zawierała ona wskazanie tego, w jaki sposób oznaczyć właściwą kategorię.

Na chwilę obecną liczba teczek zgłoszeń wierzytelności, którą utworzył system teleinformatyczny służący obsłudze postępowania upadłościowego w aktach do sygn. akt WA1M/GUp-zw/44/2024 wynosi 29.008. Służby prawne syndyka zidentyfikowały 29.508 unikalnych zgłoszeń wierzytelności.

Co więcej, pracownicy Zespołu KRZ w Departamencie Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości byli i pozostają w stałym bieżącym kontakcie z syndykiem masy upadłości Getin Noble Bank i wskazanymi przez niego pracownikami oraz z sądem upadłościowym prowadzącym sprawę. Na bieżąco zatem analizowane

są potrzeby prowadzących postępowanie i dokładne są wszelkie starania, aby im zadośćuczynić m.in. poprzez podejmowanie dodatkowych czynności wspierających w prowadzeniu postępowania.

Z kolei, w zakresie prawdopodobieństwa zaspokojenia wierzycieli należy zwrócić uwagę, że postanowieniem z dnia 16 września 2024 roku Sędzia komisarz zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z Konstytucją RP przepisu art. 440 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 794, dalej „p. u.”). Ewentualne stwierdzenie sprzeczności z Konstytucją tego przepisu, w zakresie w jakim modyfikuje on hierarchię zaspokajania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym banku, spowoduje, że kredytobiorcy będą mogli uczestniczyć w planach podziałów funduszy masy upadłości w tej samej kategorii, co wierzytelność Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu kosztów przymusowej restrukturyzacji niepokrytych z przychodów z przymusowej restrukturyzacji.

Ponadto, istotna z punktu widzenia praw konsumentów, jest także niedawna uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., sygn. akt III CZP 5/24, która niweluje niepewność kredytobiorców, czy wszelkie ich roszczenia objęte wytoczonymi przez nich powództwami winny zostać rozpoznane w trybie zgłoszenia wierzytelności, stosownie do treści art. 236 p. u.

Sąd Najwyższy jednoznacznie tą kwestię rozstrzygnął, orzekając, że „postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości w rozumieniu art. 145 ust. 1 p. u., a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka”.

Ministerstwo Sprawiedliwości zgadza się z opinią wyrażoną przez Pana Rzecznika w przedmiotowym piśmie, że orzeczenie Sądu Najwyższego sprawi, że konsumentom ostatecznie otworzy się droga do tego, by w przypadku ogłoszenia upadłości banku, mogli uzyskać realną ochronę prawną swoich interesów naruszonych działaniem upadłej instytucji finansowej, poprzez uzyskanie prawomocnego orzeczenia zgodnego z ich żądaniami.

Ministerstwo Sprawiedliwości stoi również na stanowisku, że postanowienie sądu w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia roszczeń jest natychmiast wykonalne i od momentu jego wydania wiąże obie strony sporu.

W tym kontekście, Biuro Obsługi Restrukturyzacji i Upadłości oraz Pełnomocnika do Spraw Biegłych Sądowych odebrało wyjaśnienia od syndyka masy upadłości Getin Noble Bank odnoszące się do problematyki zawierania ugód z kredytobiorcami. Syndyk zaznaczył, że jest otwarty na zawieranie ugód także w trybie indywidualnym. W dniu 20 grudnia 2024 r. sędzia – komisarz nadzorujący postępowanie upadłościowe Getin Noble Bank zezwolił syndykowi na zawarcie ugód co do roszczeń spornych między bankiem w upadłości a konsumentami, którzy zaciągnęli kredyt na cele mieszkaniowe, denominowany lub indeksowany do franka szwajcarskiego, co oznacza, że propozycje ugodowe mogą być kierowane do pierwszej grupy klientów.

Niemniej jednak podkreślenia wymaga, że Minister Sprawiedliwości w ramach posiadanych kompetencji nadzorczych nie ingeruje w sposób prowadzenia konkretnych postępowań upadłościowych ani w treść wydawanych w tych postępowaniach orzeczeń. Orzeczenia sądowe, również sędziego-komisarza mogą być zmieniane lub uchylane jedynie przez same sądy, jeżeli przepisy przewidują dopuszczalność takiego środka w danej sprawie. Minister Sprawiedliwości nie decyduje o sposobie prowadzenia konkretnego postępowania upadłościowego, terminach do podjęcia czynności przez syndyka czy ustalania listy wierzytelności. Zgodnie bowiem z art. 152 ust. 1 p. u. to sędzia-komisarz kieruje tokiem postępowania upadłościowego, sprawuje nadzór nad czynnościami syndyka, oznacza czynności, których wykonywanie przez syndyka jest niedopuszczalne bez jego zezwolenia lub bez zezwolenia rady wierzycieli, jak również zwraca uwagę na popełnione przez syndyka uchybienia. Co istotne, przepisy prawa upadłościowego nadają też sędziemu komisarzowi uprawnienie do jednoosobowego wydania zgody na zawarcie ugody (art. 206 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 213 ust. 1 p. u.). Postanowienie sędziego komisarza w przedmiocie ugody jest niezaskarżalne, a zatem od razu wykonalne (art. 222 ust. 1 p. u.).

Odnosząc się do uwagi na temat skarg w zakresie ochrony danych osobowych (pismo RPO z 4 września 2023 r.) chciałbym poinformować, że 28 maja 2024 r. na środowisku produkcyjnym została wdrożona modyfikacja systemu KRZ polegająca na ograniczeniu dostępu do danych osobowych przetwarzanych w systemie KRZ wierzycielom, którzy nie

przeszli weryfikacji przez doradcę restrukturyzacyjnego lub sąd (wydanie 1.08.001). Modyfikacja ta – wedle oceny pracowników Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości oraz ówczesnego Departamentu Prawa Gospodarczego Ministerstwa Sprawiedliwości – nie wymagała zmiany przepisów prawa. Nie oznacza to jednak, że funkcjonowanie systemu KRZ uprzednio naruszało przepisy w zakresie ochrony danych osobowych.

W pierwotnym założeniu, przyjęty model dostępu do akt miał na celu jak najlepsze odwzorowanie zasad obowiązujących przy prowadzeniu akt w wersji papierowej, przy równoległej faktycznej poprawie dostępności do akt. Trzeba podkreślić, że dostęp ten, w przypadku akt papierowych, był ograniczony przez fakt konieczności wizyty w sekretariacie sądu. Nie było jednak ograniczenia co do zakresu danych z postępowania, które uczestnik mógł przejrzeć. Fakt istnienia w postępowaniu około 30 000 uczestników nie zmienia zasad obowiązujących w danym postępowaniu. To co zmienia się w przypadku postępowania prowadzonego w systemie teleinformatycznym, to fakt, że przez wprowadzenie akt elektronicznych praktycznie zostaje wyłączona trudność z fizycznym dostępem do akt większej liczby uczestników.

Niemniej jednak, w związku ze zgłaszanymi potrzebami zwiększenia bezpieczeństwa dostępu do danych wierzycieli i ich ochrony, a także danych gromadzonych w sprawach prowadzonych w systemie teleinformatycznym KRZ, Ministerstwo Sprawiedliwości podjęło działania w zakresie zmiany architektury systemu w taki sposób, że dostęp wierzyciela do akt zgłoszeń wierzytelności innych wierzycieli został ściśle powiązany z etapem postępowania.

Wcześniej dostęp do pełnych akt postępowania upadłościowego oraz szczegółów postępowania był nadawany automatycznie zaraz po wysłaniu formularza zgłoszenia wierzytelności. Dostęp do akt był jednak poprzedzony koniecznością założenia konta w systemie Tożsamość Ministerstwa Sprawiedliwości po uwierzytelnieniu za pośrednictwem Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej, gwarantując tym samym pełną weryfikację podmiotu zakładającego konto i dokonującego zgłoszenia wierzytelności. Po wprowadzeniu na formularzu zgłoszenia wierzytelności danych wierzyciela (oraz jego przedstawicieli) wraz z nr ID konta użytkownik KRZ otrzymywał automatyczny dostęp do akt postępowania upadłościowego.

Po wnikliwej analizie obowiązujących przepisów i możliwości systemowych zrealizowano

modyfikację polegającą na zmianie architektury dostępu uczestnika postępowania wywołanego zgłoszeniem wierzytelności. Obecnie po wysłaniu zgłoszenia wierzytelności użytkownik systemu KRZ uzyskuje dostęp ograniczony wyłącznie do podglądu dokumentów złożonych przez siebie (dostęp do własnej teczki wierzyciela). Pełen dostęp do całościowych akt postępowania oraz szczegółów postępowania, w tym danych pozostałych wierzycieli, jest możliwy dopiero po weryfikacji uczestnika przez doradcę restrukturyzacyjnego lub sąd.

W tym celu nowy uczestnik został opatrzony specjalnym statusem „Sprawdzany” i do czasu jego zmiany na „Zweryfikowany” ma on ograniczony dostęp do informacji zgromadzonych w systemie KRZ. W sytuacji negatywnej weryfikacji uczestnik zostaje dezaktywowany i tym samym na żadnym etapie nie uzyskuje dostępu do postępowania upadłościowego.

Z wyrazami szacunku
Z upoważnienia
Ministra Sprawiedliwości
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/